

**ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО – ПОТУЖНИЙ ПОТЕНЦІАЛ
АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У КОНТЕКСТІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

О.В. Ходаківська, к.е.н., с.н.с.

Національний науковий центр „Інститут аграрної економіки”,
м. Київ

О.В. Бігдан

Національна академія аграрних наук України, м.Київ

У країнах ЄС та у світі в цілому стрімко розвивається органічне виробництво, яке спрямоване на поліпшення здоров'я населення шляхом виробництва високоякісного продовольства, сировини та інших продуктів, збереження родючості ґрунтів та навколишнього середовища. Нині у світі під органічним виробництвом зайнято понад 37 млн земель. За останні десять років сертифіковані площі зросли більш, ніж у три рази. Така ж тенденція прослідковується і у країнах ЄС, де сертифіковані площі сільськогосподарських угідь перевищили 9 млн га, а кількість „органічних” господарств становить понад 250 тисяч. У 2007 р. за площею земель, зайнятих під органічним виробництвом, Україна входила у першу десятку країн Європи. Нині, в Україні під органічним виробництвом зайнято 270 тис. га угідь та сертифіковано 155 товаровиробників. Переважна більшість українських органічних господарств розташовані в Одеській, Херсонській, Полтавській, Вінницькій, Закарпатській, Львівській, Тернопільській, Хмельницькій та Житомирській областях. Вітчизняні органічні господарства дуже відрізняються за розміром землекористувань, їх площі можуть налічувати від кількох гектарів сільськогосподарських угідь до десятків тисяч.

Вітчизняний попит на органічну плодоовочеву продукцію головним чином задовольняється дрібними та середніми господарствами. Великі сільськогосподарські підприємства в основному спеціалізуються на виробництві зернових, бобових та олійних культур, орієнтуючись головним чином на експорт своєї продукції до країн ЄС, Північної Америки, в окремих випадках до Японії та країн СНД.

У цьому зв'язку органічне виробництво, особливо органічне овочівництво, садівництво, бджолярство є вагомим потенціалом розвитку малого та середнього підприємництва в аграрній сфері.

Стратегія подальшого розвитку органічного сектору повинна полягати, у першу чергу, у задоволенні потреб внутрішнього ринку та нарощуванні експортного потенціалу держави.

За оцінками експертів ринок органічної продукції у світі постійно зростає. Зокрема, у 2004 р. він оцінювався в 25 млрд дол. США, у 2010 р. сягнув 59 млрд. дол. За прогнозами фахівців FiBLE, до 2014 року очікується зростання обсягу світового ринку органічної продукції до \$96,5 млрд. За даними Федерації органічного руху України обсяг національного ринку органічної продукції у 2011 р. становив 5,2 млн євро.

Дослідивши основні тенденції розвитку «органічного підприємництва» слід виділили ряд проблем: відсутня нормативно-правова база, що стримує розвиток ринку органічної продукції в Україні, у зв'язку з чим, потребує доопрацювання та прийняття Закон України «Про органічне виробництво»; нестача кваліфікованих працівників із виробництва органічної продукції, що потребує введення нових спеціальностей у ВУЗах, які б готували спеціалістів по даному питанню; брак технологій з виробництва та переробки органічної сільськогосподарської продукції рослинництва та тваринництва; недостатня поінформованість населення щодо переваг екологічної продукції.

Для подальшого розвитку підприємництва, спрямованого на виробництво органічної продукції необхідно: удосконалити існуючу нормативно-правову базу; розробляти та впроваджувати у виробництво інноваційні технології вирощування органічної продукції; організувати семінари для органічних товаровиробників по обміну досвідом, зауваженнями та пропозиціями; забезпечити підготовку фахівців з питань органічного виробництва; запровадити систему економічних важелів та стимулів (субсидування фермерів, що переходять на органічне виробництво, а також агровиробників, які вже ним займаються, пільгове оподаткування, пільгове кредитування, державне страхування); сприяти формуванню оптових та роздрібних ринків органічної продукції.